

**SZENT-GYÖRGYI ALBERT ORVOS-
ÉS GYÓGYSZERÉSZTUDOMÁNYI
CENTRUM**

HÍRLEVÉL

Címszavakban:

- félszázada végeztek
- pályadíjak
- könyvekről
- in memoriam

XVII. évfolyam 9. szám

2006. december

Elismerés

A hazai orvosi és egészségügyi szakok között a Szegedi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Kara az 1. helyen végzett, ezzel a legkiválóbb minősítést kapta az Országos Felsőoktatási Információs Központ felmérése alapján.

A szegedi ÁOK a magyarországi felsőoktatási intézmények között is előkelő helyen, az összesített kari rangsorban a csaknem 160 képzőhely közül az 5. helyen áll.

Az eredmények közzététele alkalmából a szegedi orvosképzés közelmúltjáról és a jövő terveiről sajtótájékoztatót számolt be december 6.-án, a Centrumelnöki Hivatalban:

prof. dr. Mikó Tivadar, a Szent-Györgyi Albert Orvos- és Gyógyszerésztudományi Centrum elnöke,

prof. dr. Benedek György, a Szegedi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Kar dékánja,

prof. dr. Jancsó Gábor egyetemi tanár, tudományos dékánhelyettes.

* * * * *

A Szegedi Tudományegyetem Szenátusa 2006. december 4.-én rendkívüli ülést tartott

Napirendi pontok

1. Személyi ügyek

I. Javaslat tanszékvezetői megbízásra

Természettudományi Kar

— Javaslat **dr. Makra László** egyetemi docens tanszékvezetői megbízására az Éghajlattani és Tájföldrajzi Tanszékre

XVII. évfolyam 9. szám

- Javaslat **dr. Unger János** egyetemi docens tanszékvezetői megbízására az Éghajlattani és Tájföldrajzi Tanszékre
Előterjesztő: *prof. dr. Csirik János* dékán

II. Javaslat tanszékvezetői megbízás meghosszabbítására**Általános Orvostudományi Kar**

- Javaslat **prof. dr. Forster Tamás** tanszékvezető egyetemi tanár tanszékvezetői megbízásának meghosszabbítására a II. sz. Belgyógyászati Klinika és Kardiológiai Központba
- Javaslat **prof. dr. Jóri József** tanszékvezető egyetemi tanár tanszékvezetői megbízásának meghosszabbítására a Fül-Orr-Gégészeti és Fej-Nyaksebészeti Klinikára
- Javaslat **dr. Nagy Katalin** tanszékvezető egyetemi docens tanszékvezetői megbízásának meghosszabbítására a Fogászati és Szájsebészeti Klinika Szájsebészeti Tanszékére
- -avaslat **dr. Somfay Attila** tanszékvezető egyetemi docens tanszékvezetői megbízásának meghosszabbítására a Tüdőgyógyászati Tanszékre
- Javaslat **prof. dr. Pajor László** tanszékvezető egyetemi tanár tanszékvezetői megbízásának meghosszabbítására az Urológiai Tanszékre
- Javaslat **prof. dr. Szabó János** tanszékvezető egyetemi tanár tanszékvezetői megbízásának meghosszabbítására az Orvosi Genetikai Intézetbe
- Javaslat **prof. dr. Thurzó László** tanszékvezető egyetemi tanár tanszékvezetői megbízásának meghosszabbítására az Onkoterápiás Klinikára
Előterjesztő: *prof. dr. Benedek György* dékán

III. Javaslat főiskolai docensi kinevezésre**Juhász Gyula Pedagógusképző Kar**

- Javaslat **dr. Propsz Eszter** főiskolai adjunktus főiskolai docensi kinevezésére a Német Nyelv és Irodalom Tanszékre
Előterjesztő: *prof. dr. Galambos Gábor* dékán

IV. Javaslat címzetes egyetemi docensi cím adományozására**Általános Orvostudományi Kar**

- Javaslat **dr. Pálinkás Attila** osztályvezető főorvos (Erzsébet Kórház, Hódmezővásárhely) részére címzetes egyetemi docensi cím adományozására
Előterjesztő: *prof. dr. Benedek György* dékán

V. Javaslat mestertanári cím adományozására**Juhász Gyula Pedagógusképző Kar**

- Javaslat **dr. Ilosvay György** főiskolai adjunktus (Biológia Tanszék) részére mestertanári cím adományozására
Előterjesztő: *prof. dr. Galambos Gábor* dékán

VI. Javaslat az Egyetemi Doktori Tanács elnöki és titkári feladatainak ellátására

- Javaslat **prof. dr. Lonovics János** tanszékvezető egyetemi tanár felkérésére az Egyetemi Doktori Tanács elnöki feladatainak ellátására

- Javaslat **dr. Klukovits Lajos** egyetemi docens felkérésére az Egyetemi Doktori Tanács titkári feladatainak ellátására
Előterjesztő: *prof. dr. Dékány Imre* rektorhelyettes
- 2. A Szegedi Tudományegyetem minőségfejlesztési programja**
Előterjesztők: *prof. dr. Rácz Béla* rektorhelyettes
dr. Villmányi Márton igazgató
- 3. Előterjesztés a Fogorvostudományi Kar működésének megkezdéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételekről**
Előterjesztők: *prof. dr. Benedek György* dékán
dr. Nagy Katalin egyetemi docens szakvezető
- 4. Az innováció szervezeti, szabályozási és anyagi háttere Egyetemünkön: megoldandó problémák és fejlődési lehetőségek**
Előterjesztő: *prof. dr. Ferdinandy Péter* igazgató
- 5. Javaslat a Szegedi Tudományegyetem Fogyatékossgal élő hallgatók tanulmányainak folytatásához szükséges esélyegyenlőséget biztosító feltételekről szóló Szabályzatának módosítására**
Előterjesztő: *prof. dr. Badó Attila* rektorhelyettes
dr. Szenes Márta egyetemi adjunktus
- 6. Előterjesztés az Élelmiszermérnök mesterszak indítására a Szegedi Tudományegyetem Mérnöki Karán**
Előterjesztők: *prof. dr. Pukánszky Béla* rektorhelyettes
dr. Véha Antal dékán
- 7. A Szegedi Tudományegyetem Kollégium épületek létesítését követő hosszú távú (20 év) üzemeltetése PPP konstrukcióban**
Előterjesztő: *dr. Tráser Ferenc* főigazgató
- 8. Aktuális bejelentések; a soron következő Szenátus napirendjeinek előkészítése**
Előterjesztők: Rektori Kabinet (RK tagjai)
dékánok
EHÖK-elnök
Közalkalmazotti Tanács elnöke
Szakszervezeti Bizottság elnöke

* * * * *

Az MTA Szegedi Területi Bizottság (SZAB) 2006. évre kiírt pályázat díjazottjai

Az MTA Szegedi Területi Bizottsága és „A Tudomány Támogatásáért a Dél-Alföldön” Alapítvány Kuratóriuma a határon innen és túli régióban folyó kutató munka ösztönzése érdekében pályázatot hirdetett Bács-Kiskun- Békés- és Csongrád megyék, ill. a Vajdaság, Temes- és Arad megyék tudományos tevékenységet végző dolgozói/hallgatói számára. A pályázatoknak kétféle kategóriája van – felnőtt / dolgozók-hallgatók / (I. h.+ezüstérem – 40.000,- Ft, II. h. 30.000,- Ft, III. h. 20.000,- Ft) és középiskolás diákok: I. h. 10.000,- Ft ezüstérem nélkül, II. h. 8.000,- Ft, III. h. 6.000,- Ft – és Dicséret (Oklevél). (Minden helyezéshez oklevél is jár). A pályatételeket a SZAB szak- és munkabizottságai írták ki – ez évben 235-öt, melyre összesen 39 felnőtt pályázat érkezett. Az elbírálást a szakbizottsági elnökök saját hatáskörükben két opponensnek adták át, majd a bírálatokat

XVII. évfolyam 9. szám

figyelembe véve, tettek javaslatot a helyezésekre. A végleges eredményhozatalt együttesen a SZAB Elnöksége, „A Tudomány Támogatásáért a Dél-Alföldön” Alapítvány Kuratóriuma és a SZAB szakbizottságok elnökei hozták meg, melynek díjkiosztására 2006. december 14-én du. 15 órakor került sor. A díjakat *dr. Telegdy Gyula akadémikus*, a SZAB elnöke és *dr. Mészáros Rezső akadémikus*, a Kuratórium elnöke adta át ünnepélyes keretek között. Minden díjazott a SZAB Tudósklubjának a 2007. évi hagyományos újévi programjára is hivatalos.

I. Orvostudományi Szakbizottság

<i>Topolai Attila</i>	<i>I. díj+ezüstérem</i>
<i>dr. Tiszlavicz Lilla Györgyi</i>	<i>I. díj+ezüstérem</i>
<i>Vámos Enikő</i>	<i>II. díj</i>
<i>Farkas Ildikó</i>	<i>II. díj</i>
<i>Csenki Melinda</i>	<i>II. díj</i>
<i>Varga Zoltán</i>	<i>II. díj</i>
<i>Paizs Melinda</i>	<i>III. díj</i>
<i>Fóris László</i>	<i>III. díj</i>
<i>Tari-Keresztes Nomémi</i>	<i>III. díj</i>
<i>Hebőkne Lukács Anita</i>	<i>III. díj</i>

II. Gyógyszerészeti Szakbizottság

<i>Csupor Dezső</i>	<i>I. díj+ezüstérem</i>
<i>Spiégl Gábor</i>	<i>I. díj+ezüstérem</i>
<i>Monostori Péter</i>	<i>III. díj</i>
<i>Baunok Ágnes</i>	<i>III. díj</i>
<i>Deák Enikő</i>	<i>III. díj</i>
<i>Gálik Márta</i>	<i>oklevél</i>

* * * * *

Adományozással egybekötött sajtótájékoztatót tartottak december 1.-jén a szegedi Idegsebészeti Klinikán, ahol hivatalosan is átadásra került az LG Electronics Magyar Kft. 7 db NEO-Plasma ES-H1264DM0 típusú klímaberendezése. Az adománnyal az LGEMK célja a klinikán kezelt betegek ellátási körülményeinek javítása, gyógyulásuk elősegítése.

A Szegedi Idegsebészeti Klinika az ország 3. legnagyobb szakintézménye, ahol évente közel 2000 fekvőbeteg és 13000 járó beteg látnak el.

A Klinika fő feladata a Dél-alföldi Régió idegsebészeti ellátásának biztosítása, valamint szakirányú oktatással, képzéssel és tudományos kutatással is foglalkoznak az intézményben. A hazai és az egyre növekvő számú külföldi beteg számára 42 aktív ágyon biztosítanak szakszerű ellátást. Az évi másfél-ezret meghaladó műtéti szám jelentős részét a szerte a világon népbetegségnek számító degeneratív gerincbetegségek képezik, e mellett jelentős számban fordulnak meg a klinikán a koponya- és gerincdaganatok miatt műtétet igénylők, valamint eredetű megbetegedéssel, agyvízkeringési zavarral vagy fájdalom-szindrómával küzdők.

Az Idegsebészeti Klinika 1990-ben költözhetett át az akkor újként átadott Klinikai Tömbbe, amely ugyan számos tekintetben a hazai átlagot meghaladó előnyös lehetőséget nyújt a betegellátás terén, bizonyos igényeket azonban a gazdálkodási keretek korlátozott volta miatt halasztani, majd később elhagyni kényszerültek. Így történhetett meg, hogy a megfelelő klimatizálást, sem az osztályon, sem pedig a műtőkben, nem tudták biztosítani.

- Javaslat **dr. Klukovits Lajos** egyetemi docens felkérésére az Egyetemi Doktori Tanács titkári feladatainak ellátására
Előterjesztő: *prof. dr. Dékány Imre* rektorhelyettes
- 2. A Szegedi Tudományegyetem minőségfejlesztési programja**
Előterjesztők: *prof. dr. Rácz Béla* rektorhelyettes
dr. Villmányi Márton igazgató
- 3. Előterjesztés a Fogorvostudományi Kar működésének megkezdéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételekről**
Előterjesztők: *prof. dr. Benedek György* dékán
dr. Nagy Katalin egyetemi docens szakvezető
- 4. Az innováció szervezeti, szabályozási és anyagi háttere Egyetemünkön: megoldandó problémák és fejlődési lehetőségek**
Előterjesztő: *prof. dr. Ferdinandy Péter* igazgató
- 5. Javaslat a Szegedi Tudományegyetem Fogyatékossgal élő hallgatók tanulmányainak folytatásához szükséges esélyegyenlőséget biztosító feltételekről szóló Szabályzatának módosítására**
Előterjesztő: *prof. dr. Badó Attila* rektorhelyettes
dr. Szenes Márta egyetemi adjunktus
- 6. Előterjesztés az Élelmiszermérnök mesterszak indítására a Szegedi Tudományegyetem Mérnöki Karán**
Előterjesztők: *prof. dr. Pukánszky Béla* rektorhelyettes
dr. Véha Antal dékán
- 7. A Szegedi Tudományegyetem Kollégium épületek létesítését követő hosszú távú (20 év) üzemeltetése PPP konstrukcióban**
Előterjesztő: *dr. Tráser Ferenc* főigazgató
- 8. Aktuális bejelentések; a soron következő Szenátus napirendjeinek előkészítése**
Előterjesztők: Rektori Kabinet (RK tagjai)
dékánok
EHÖK-elnök
Közalkalmazotti Tanács elnöke
Szakszervezeti Bizottság elnöke

* * * * *

Az MTA Szegedi Területi Bizottság (SZAB) 2006. évre kiírt pályázat díjazottjai

Az MTA Szegedi Területi Bizottsága és „A Tudomány Támogatásáért a Dél-Alföldön” Alapítvány Kuratóriuma a határon innen és túli régióban folyó kutató munka ösztönzése érdekében pályázatot hirdetett Bács-Kiskun- Békés- és Csongrád megyék, ill. a Vajdaság, Temes- és Arad megyék tudományos tevékenységet végző dolgozói/hallgatói számára. A pályázatoknak kétféle kategóriája van – felnőtt / dolgozók-hallgatók / (I. h.+ezüstérem – 40.000,- Ft, II. h. 30.000,- Ft, III. h. 20.000,- Ft) és középiskolás diákok: I. h. 10.000,- Ft ezüstérem nélkül, II. h. 8.000,- Ft, III. h. 6.000,- Ft – és Dicséret (Oklevél). (Minden helyezéshez oklevél is jár). A pályatételeket a SZAB szak- és munkabizottságai írták ki – ez évben 235-öt, melyre összesen 39 felnőtt pályázat érkezett. Az elbírálást a szakbizottsági. elnökök saját hatáskörükben két opponensnek adták át, majd a bírálatokat

XVII. évfolyam 9. szám

figyelembe véve, tettek javaslatot a helyezésekre. A végleges eredményhozatalt együttesen a SZAB Elnöksége, „A Tudomány Támogatásáért a Dél-Alföldön” Alapítvány Kuratóriuma és a SZAB szakbizottságok elnökei hozták meg, melynek díjkiosztására 2006. december 14-én du. 15 órakor került sor. A díjakat *dr. Telegdy Gyula akadémikus*, a SZAB elnöke és *dr. Mészáros Rezső akadémikus*, a Kuratórium elnöke adta át ünnepélyes keretek között. Minden díjazott a SZAB Tudósklubjának a 2007. évi hagyományos újévi programjára is hivatalos.

I. Orvostudományi Szakbizottság

<i>Topolai Attila</i>	<i>I. díj+ezüstérem</i>
<i>dr. Tiszlavicz Lilla Györgyi</i>	<i>I. díj+ezüstérem</i>
<i>Vámos Enikő</i>	<i>II. díj</i>
<i>Farkas Ildikó</i>	<i>II. díj</i>
<i>Csenki Melinda</i>	<i>II. díj</i>
<i>Varga Zoltán</i>	<i>II. díj</i>
<i>Paizs Melinda</i>	<i>III. díj</i>
<i>Fóris László</i>	<i>III. díj</i>
<i>Tari-Keresztes Nomémi</i>	<i>III. díj</i>
<i>Hebőkéné Lukács Anita</i>	<i>III. díj</i>

II. Gyógyszerészeti Szakbizottság

<i>Csupor Dezső</i>	<i>I. díj+ezüstérem</i>
<i>Spiegl Gábor</i>	<i>I. díj+ezüstérem</i>
<i>Monostori Péter</i>	<i>III. díj</i>
<i>Baunok Ágnes</i>	<i>III. díj</i>
<i>Deák Enikő</i>	<i>III. díj</i>
<i>Gálik Márta</i>	<i>oklevél</i>

* * * * *

Adományozással egybekötött sajtótájékoztatót tartottak december 1.-jén a szegedi Idegsebészeti Klinikán, ahol hivatalosan is átadásra került az LG Electronics Magyar Kft. 7 db NEO-Plasma ES-H1264DM0 típusú klímaberendezése. Az adománnyal az LGEMK célja a klinikán kezelt betegek ellátási körülményeinek javítása, gyógyulásuk elősegítése.

A Szegedi Idegsebészeti Klinika az ország 3. legnagyobb szakintézménye, ahol évente közel 2000 fekvőbeteget és 13000 járó beteget látnak el.

A Klinika fő feladata a Dél-alföldi Régió idegsebészeti ellátásának biztosítása, valamint szakirányú oktatással, képzéssel és tudományos kutatással is foglalkoznak az intézményben. A hazai és az egyre növekvő számú külföldi beteg számára 42 aktív ágyon biztosítanak szakszerű ellátást. Az évi másfél-ezret meghaladó műtéti szám jelentős részét a szerte a világon népbetegségnek számító degeneratív gerincbetegségek képezik, e mellett jelentős számban fordulnak meg a klinikán a koponya- és gerincdaganatok miatt műtétet igénylők, valamint érederetű megbetegedéssel, agyvízkeringési zavarral vagy fájdalom-szindrómával küzdők.

Az Idegsebészeti Klinika 1990-ben költözhetett át az akkor újként átadott Klinikai Tömbbe, amely ugyan számos tekintetben a hazai átlagot meghaladó előnyös lehetőséget nyújt a betegellátás terén, bizonyos igényeket azonban a gazdálkodási keretek korlátozott volta miatt halasztani, majd később elhagyni kényszerültek. Így történhetett meg, hogy a megfelelő klimatizálást, sem az osztályon, sem pedig a műtőkben, nem tudták biztosítani.

Az egészségügyi finanszírozás gondjai miatt a jogos igény egyre teljesíthetlenebbnek tűnt. Ebben a nehéz helyzetben nyújtott segítőkezet a klinikának az LG.

Az LG Electronincs Magyar Kft. – az LG Electronics Kelet-európai régióközpontjaként – arra törekszik, hogy magas technológiai színvonalú termékeivel a fogyasztók életminőségét nap, mint nap javítsa. A cég ügyvezető igazgatója – Alan Song – 2006 nyarán figyelt fel egy sajtóhírré, miszerint a szegedi Idegsebészeti Klinika műtőjében lehetetlenné váltak bizonyos műtétek, az elavult, orosz klímaberendezés miatt. A műtő speciális légkondicionáló berendezését napokon belül megjavították, az elavult rendszer kicserélésére azonban nem volt pénz. A hírek hallatán a Dél - kórei származású üzletember azonnal felvette a kapcsolatot *prof. dr. Barzó Pállal*, az intézet vezetőjével, aki örömmel fogadta a hírt, hogy az LG jóvoltából egy korszerű, minden igényt kielégítő klímarendszerrel gazdagodik a klinika. Az LG adománya – az összesen 1.500.000 Forint értékű, 7 darab NEO-Plasma **ES-H1264DM0** típusú légkondicionáló készülék végül a kórtermekben került beszerelésre. Az adományozott készülékek több fokozatú sterilizálásra képesek: anti-bakteriális szűrővel, hármas illóanyag szűrővel, Nano Carbon Ball- és plazmaszűrővel is rendelkezik. A berendezéseket a Planning&Trading és az Alfa-Klíma Kft. helyezte üzembe. A beüzemelés értéke meghaladja az 500.000 Forint-ot.

* * * * *

A Petri Tanítványok Baráti Körének

2006. évi

XXI. Tudományos Ülése

2006. december 02. délelőtt 10 órakor tartották a

**Magyar Tudományos Akadémia
Szegedi Bizottságának Székházában**

Üléselnök: prof.dr. Kovács Gábor
dr. med. habil. Gervain Mihály

Megnyitó és üdvözlés

Megemlékezés halottainkról:

dr.med. habil. Gervain Mihály: dr. Mustárny Ildikó=1

prof.dr. Baradnay Gyula: Halász Miklósól

dr. Sággy László: Arrythmiák intervenciók kezelése

prof. dr. Boros Mihály: Szimulációs oktatás jelentősége a sebészetben
(támogató: ROP-3.3.1-2005-02-0001/34 projekt)*

prof. dr. Scultéty Sándor:

prof. dr. Minker Emil: A Szegedi Egyetem alapításának, illetve elődeinek története

XVII. évfolyam 9. szám

prof. dr. Baradnay Gyula: „Így láttuk, így hallottuk ...”

Állófogadás

*lehetőség a Sebészeti Műtéttani Intézet „Skills” laboratórium megtekintésére

A Konferencián résztvevőket 6 kreditpont illeti meg.

prof. dr. Kovács Gábor

dr. med. habil. Gervain Mihály

* * * * *

Az őszi sárban már magamban járok, s lábam nyomában a Kaszás üget, hajam deres lett és az uccalányok másnak mutatják már a mellüket, s a csillagok is már fakóbban égnek, mint egykor égtek, mikor este lett: – ajánlom bűnös lelkemet az égnek, s az út sarának vézna testemet...

Már a megszólítás nehézségei is tükrözik, hogy mennyi idő és az egyetemi élet mennyi változása következett be az avatásunk óta. Magnifice rector, spektábilis dékán, de hogy szólítsuk a centrumelnököt, pedig ő a meghatározó személye az orvosképzésnek: domine president?

A hatvan évvel ezelőtt végzett évfolyamból nemcsak azért maradtunk összesen ketten, mert ezt az életkort nem mindenki éri meg. Magát az évfolyamot szórta széjjel a történelem. Különböző években és különböző helyeken, sőt különböző országokban avattak fel bennünket. A 80 közül az egyetlen, ezen a jubileumi avatáson jelenlevő évfolyamtársam *Tényi Mária*, akivel, bár egyetemi tanulmányait külföldön kezdte, az orvoskar legrégebbi tagjai is vagyunk Szegeden, nemcsak itt tanultunk, hanem itt is dolgoztunk avatásunk után, sőt ugyanabban a Kórbonctani Intézetben kezdtük. Külön nagy öröm számomra, hogy vele együtt köszönhetem meg Egyetemünknek, hogy orvossá képezett bennünket, majd lehetőséget nyújtott arra, hogy orvosi tevékenységünket is az egyetem falai között fejthessük ki. A Centrum névadójától, Szent-Györgyi Alberttől tanultuk a kémiát, az általa alapított SZEI-ben, mint annak első tagjai kezdtük az egyetemi közösségi életet, valamint a Sík Sándor által vezetett cserkészcsapatban. Az 50 éves jubileumi diplomások évfolyama már más történelmi körülmények között tanulhatott, és jól esik tudni, hogy az ő oktatásukban már mi is részt vettünk. Sok sikert és persze kudarcot is tartogatott számunkra az élet, a megszépítő messzeség, hála Istennek, az utóbbiakat jobban elhomályosítja. A sok, történelminek mondható esemény nekünk, öregeknek már személyes emlék. Sokunknak a gyermekei, unokái is ennek az Alma Maternek a falai között készültek fel az életre. Mindnyájunk nevében merem mondani, hogy soha el nem múló hálával tekintünk vissza az Egyetem oktatóira, akik, nemcsak tudást adtak, hiszen személyes oktatóink is voltak, első rektorunktól, *Szent-Györgyi Alberttől*, és első dékánunktól, *Veress Elemértől*, avató dékánunktól, *Kanyó Bélától*, közös tanítómesterünktől, az 56-os forradalomban Egyetemünk vezetőjétől, *Korpássy Bélától* kezdve emberi tartást is adtak nekünk, a hajdani diákoknak, de a fiatal oktatóknak is. Azt kívánjuk, hogy egyetemünk a jövőben is éppen olyan eredményesen nevelje ennek az országnak a fiataljait, sőt a máshonnan jövő, ezt az Egyetemet választó diákokat is, mint ahogy a régiekkel is tette.

Én iskolám, köszönöm most neked, hogy az eljött élet-csaták között volt mindig hozzám víg üzeneted...

prof. emeritus Ormos Jenő

Elhangzott a Szent-Györgyi Napok alkalmából a jubileumi diplomások köszönő beszédeként.

* * * * *

A száműzött egyetem

*A Ferenc József Tudományegyetem sorsa
Kolozsvártól Szegedig (1919–1921)*

A közelmúltban jelent meg a JATE Press kiadásában *Vincze Gábor* „*A száműzött egyetem*” című nagyszabású egyetemtörténeti munkája. A mélyenszántó, 279 lap terjedelmű munka egyetemünk, a Szegedi Tudományegyetem életének egyik kritikus időszakát ábrázolja hitelesen, érzelmeiktől mentesen, évekig tartó kutató munka és hatalmas dokumentációs háttér bemutatásával. Egyetemünk történetének arról a kritikus szakaszáról van szó, amely az 1916-os román betöréssel, szűkebben Kolozsvár 1918. december 24-i megszállásával kezdődött, s elvezetett a Kolozsvárról száműzött egyetem 1921-es megnyitására keresztül a kezdő szegedi évekig. Márki Sándor 1922-es egyetemtörténeti munkájának megjelenése óta napvilágot látott vonatkozó írások ezzel a korszakkal nem foglalkoztak kellő mélységgel. Amik viszont megjelentek a korszak eufemisztikus utalásait annál inkább vitték holtvágányra és vezettek téves utakra a hatásában ma is élő (sajnos hatásában is érvényesülő) irodalmi és egyéb megnyilatkozások.

Miről is lenne lényegében szó?

Amikor elérkezett az 1971-es év, az akkor még külön működő két szegedi egyetem, a József Attila Tudományegyetem (JATE) és a Szegedi Orvostudományi Egyetem (SZOTE) együttes Almanach kiadását határozta el. Ennek az előszavából idézünk: „Egyetemeink, amelyek egykor ugyanazon universitas különböző karaiként működtek, a következő év októberében alapításuk 50. évfordulójához érkeznek” – adtuk hírül a hazai és külföldi egyetemeknek múlt év decemberében. Akkor már előkészületeket folytattunk a szegedi egyetemi oktatás félévszázados korszakát idéző megemlékezések szervezésére.

Eddig az előszó szószerinti idézete.

Ezek szerint Szeged egyetemét 1921-ben alapították. Ezt erősíti a Dugonics tér 13. szám alatti épületben lévő rektori tanácsterem díszes latin nyelvű felirata: Universitas condita est in civitate nostra Szeged 1921. Félreérthetetlen megállapítás.

Mindenki tudta, még az is aki leírta, hogy ez az állítás nem igaz. Akkor mégis miért írták le? Mert megkérdezték Aczél Györgyöt, a kulturális élet akkori legfőbb irányítóját. Miről? Arról, hogy a szegediek beszélhetnek-e a kolozsvári múltról? Ha már kérdezték, Aczél válaszolt. Természetesen csak szóban emlígy: a románok érzékenysége miatt ne bolygassuk történetünk kolozsvári szakaszát. Nem is bolygatták, holott mindenki tudta, hogy a Kolozsvárról elüldözött Ferenc József Tudományegyetemet az 1921. évi XXV. tc. szerint ideiglenesen Szegeden helyezték el. A most már szegedi Ferenc József Tudományegyetem 1922-ben – és ezt is hírül adta a világnak –, egyszer már megünnepelte alapításának 50. évfordulóját. Így Szeged egyeteme most már kétszer is, 1922-ben és 1971-ben is ötven éves lett volna? Az 1971-es ünnepen a bécsi egyetem akkori rektora meg is említette mindezt, de – mivel tolmácsolás nélkül németül mondta – csupán néhányan értették, így ebből nem lett botrány.

A kényessé vált alapítási kérdést az érdekeltek 1971-ben elegáns mozdulattal átcsúsztatták az egyetemi oktatás félévszázados korszakát idéző megemlékezésekre. Ugyanebben a szellemben fogant 1996-ban a JATE-nak a 75 éves jubileumi megünneplése (amiből a SZOTE okkal kimaradt!), és a jelenlegi 2006-os 85 éves évforduló.

Van ennek a két évfordulónak egy-egy pikáns kicsendülése.

XVII. évfolyam 9. szám

Az első 2003-ban történt. Az a Mészáros Rezső, az akkori JATE rektor, aki tanácsadói szerint 1996-ban értelemszerűen a 75. évfordulót ünnepelte, 2003-ban bátran revidálta álláspontját, most már mint az egyesült Szegedi Tudományegyetem első rektora: Kolozsvár örökösei vagyunk! Ez azonban sokaknak nem tetszett.

A második a jelenlegi 85. évforduló. Továbbra is a valódi történetet megkerülve, a háttérben az 1921-et ünnepeltük. Ennek ellenére Csákány Béla professzor ünnepi szónoklata bőven és szellemesen utalt Báthory Istvánra, valamint a 425 éves szellemi örökségre!

Vincze Gábor munkája egyszeriben tabula rasa-t teremtett. Világosan és félreérthetetlenül kimondta: a Kolozsvárott 1872-ben alapított (és 1881-től) Ferenc Józsefről elnevezett egyetemet a román megszállók (még nem volt békeszerződés!) 1919. május 12-én katonai erőszakkal elvették, tanárait kitiltották az egyetemről, kiutasították őket Erdélyből. A száműzötteket Szeged fogadta be. Így tehát 1921-ben nem volt semmiféle egyetem alapítás, ezért az egyetemünk történetének kezdete bármi lehet, csak 1921 nem! Az viszont ugyancsak vitathatatlan, hogy az egyetemünk létének kezdete Kolozsvárra vezethető vissza. Azon persze még nyugodtam vitatkozhatunk, hogy mikor volt a kezdet! Ez azonban másik kérdés és a következő felvonás tárgya, amelyre az ügyelő már becsengetett.

De térjünk vissza Vincze Gábor könyvére.

A könyv előszavában a szerző a 8–9. lapon röviden ismerteti, hogy miről is szól a munkája, amely akár recenzióknak is megfelelne.

Az első fejezet az erdélyi 1916-os román betöréstől kezdve ismerteti a történéseket különös tekintettel arra, hogy milyen szerepet játszott ebben Apáthy István. A második fejezetben a professzorok sorsát tekinti át a megszálló román csapatok kolozsvári megjelenésétől az egyetem épületének elkobzásáig. A harmadik fejezet a másfél éves budai közjátékról, a negyedik pedig azokról az erőfeszítésekről szól, melyek során a Kolozsvárott maradtak igyekeztek az ottani magyar felsőoktatást megmenteni. Az ötödik fejezet foglalkozik a szegedi elhelyezkedés nehézségeivel és áttekinti az első szegedi évek történéseit.

A könyv 50 értékes dokumentumot mutat be jegyzetekkel, csatol továbbá fényképeket és személynévmutatót.

Külön értéke a könyvnek a rövid angol és román nyelvű összefoglaló.

Befejezésül idézzük Vincze Gábor könyvének mottójaként Schneller István 1919. május 12-én elmondott szavait, amikor a rektort katonai erőszakkal kivezették az egyetem épületéből: „A kényszerűség és a szuronyok nyomása alatt átadom az egyetem épületeit, de a tudományt és a kultúrát magunkkal visszük, azt nem hagyjuk itt”. Igaz, később a múlt század második felének útján néhányan közben elvesztették, de hát ki tehet róla?

Remélem, hogy ez az ismertetés fölkelte Vincze Gábor felette értékes munkája iránti figyelmet, továbbá Vincze Gábor munkája újabb híveket szerez az egyetemtörténet iránt érdeklődők táborának.

Minker Emil
prof. emeritus

* * * * *

Könyvismertetés

Kalász Huba, Lengyel József (szerkesztők):
A gyógyszerek szervezetbeni sorsa és vizsgáló módszerei
Semmelweis Kiadó, 1089 Budapest, Nagyvárad tér 4.
Budapest
2006. november
1–353. oldal
ISBN 978 963 9656 09 7

Kalász Huba professzor Úr neve önmagában garantálja a könyv magas szakmai színvonalát. Kalász Huba hosszú ideje foglalkozik mind a gyógyszerek szervezetbeni sorsával, mind a kromatográfia minden egyes ágával. A könyv célkitűzése a címében is kifejezésre jut – a gyógyszerek felszívódásával, metabolizmusával, szervezetből való kiürülésével, farmakokinetikájával, a farmakokinetikai *in vitro* modellekkel és az ezek vizsgálatához kapcsolódó kromatográfiai módszerekkel foglalkozik. Az elméleten túl konkrét példák támasztják alá a mondanivalót. A könyv 21 fejezetet foglal magában, melyek közül két fejezetet (dr. Soós Gyöngyvér: *A metabolizmus klinikai jelentőség, problémái* és dr. Báthori Mária: *Rétegekromatográfia*) egyetemünk oktató-kutatói írtak s lektorálását is egyetemünk professzora, dr. Falkay György végezte. A szerzők különös gondot fordítottak a témakörök sokoldalú ismertetésére, amelyet számos ábra és táblázat tesz szemléletesebbé. A könyv fejezetei tematikailag átfogják a kromatográfiai módszerek szinte teljes vertikumát. A mű hiánypótló. Magyar nyelven még nem jelent meg ilyen széleskörű és mély ismertetés a fent megjelölt témákból. Azok számára fontos kézbevenni ezt a munkát, akik kromatográfiával, farmakokinetikával, gyógyszermetabolizmussal foglalkoznak, de azoknak is messzemenően ajánlott tankönyvként a mű, akik mos ismerkednek az alapokkal.

Hunyadi Attila
egyetemi gyakornok

* * * * *

Búcsú Tószegi Annától

Elhangzott a Petri Tanítványok Baráti Köre 21. rendezvényén a SZAB-ban.

Ez év elején elhunyt Tószegi Anna Tanárnő, Társaságunk elnökének Kovács Gábor Professor Úr hitvese.

Nem volt ugyan tagja a Petri Baráti körnek de évtizedeken át együtt élt velünk, látogatta rendezvényeinket.

Életpályájának elemzése a hivatalos kurrikulimok dolga. Az emlékező számára a személyes élmények a meghatározók. 1958 körül a szegedi Kórbonctani Intézetben ismertem meg ahol diákkörös medika volt. Varázslatos szépség, akinek világoskék szemeiben –akkori emlékeim szerint– mindig valamely sejtelmes távolba tekintést véltem felfedezni.

Megejtő szépsége mellett vagy ellenére egész karaktere férfias elemeket sugárzott: magas intellektus, határozottság, kitűnő szakmai tájékozottság, vitakészség jellemezte, nem szólva a töretlen szorgalomról mely egész életén át elkísérte. Pályánk során állandó szakmai tanácsadó volt nehéz onkológiai, pathológiai esetekben.

Hosszú időszakokon át –interregnumok idején– vezette a Pathológiai Intézetet, de mindenképp meghatározó egyénisége volt munkahelyének és az Egyetemnek. Többször keserűen említette hogy az egyetem nem bánt vele méltó módon, áldozatának, teljesítményének arányában...

XVII. évfolyam 9. szám

Kevesen tudták, hogy betegségével 8 éven át küzdött és ezen idő túlnyomó részét is munkával töltötte.

2005 nyarán véletlenül szereztem tudomást betegségéről, akkor már az Intenzív Osztályon ápolták. Egy munkatársam révén levelet küldtem Hozzá, kérve, hogy meglátogathassam. Elutasította kérésemet és válaszlevelében azt írta, egyedül kívánja elviselni mindazt a szenvedést amit a jó Isten reá mért. Panaszos szó nem volt a levélben.

Tószegi Anna hívő ember volt és a keménység, a szakmai alázat példaképe mindannyiunk számára. Világnézetét, politikai hitvallását nyíltan vallotta, hirtette.

Ő és családtagjai egyaránt ritka példáját szolgáltatták, hogyan lehet (és kell?) a legnagyobb testi és lelki szenvedést némán, méltósággal tűrni.

Halála után a család szentmise keretében búcsúzott Tőle. Bár Tószegi Anna nem volt kimondottan gyógyító orvos, tisztelői, kollégái, barátai – mondható – Szeged város betegársadalma zsúfolásig megtöltötte a Felsővárosi minorita templomot e szomorú alkalomból.

Bízunk benne – már aki bízni tud – hogy Tószegi Anna elnyeri méltó jutalmát odaát, mindazt, amit a mi világunk megtagadott Tőle.

Baradnay Gyula dr.

* * * * *

⌘ SZOTE hírek ⌘ SZOTE hírek ⌘ SZOTE hírek ⌘

A szegedi Általános Orvostudományi Kar közelmúltban kapott országos első helyezése az orvoskarok rangsorában azt igazolja, hogy jó irányba törekszik a városi egészségügyi intézmények integrációja. Ezt dr. Ványai Éva, a Közgyűlés Egészségügyi bizottságának elnöke jelentette ki a képviselő-testület 2006. december 15.-i ülésén. A szegedi Kórház nincs a kiemelt, súlyponti kórházak között, ami azt jelenti, hogy külön kellene pályáznia az aktív ágyakra, már pedig ennek a törekvésnek a kimenetele jelenleg bizonytalan, állította közgyűlési felszólalásában dr. Ványai Éva. Jelenleg hét, pártoktól független szakmai csoport dolgozik az egységesítésen, előterjesztésüket várhatóan 2007 februárjában tárgyalja meg a Közgyűlés, a különböző egyetemi fórumok, majd a Szenátus, illetve az érdekvédelmi szervezetek. Ha megállapodnak, akkor várhatóan 2007. március 1-től kerülnek egyetemi működtetésbe a szakellátó intézmények, de tényleges egységesítésük még ezt követően, több hónap múlva valósulhat csak meg – hangzott el a Szegedi Közgyűlésen.

✠ ✠ ✠

A Szegedi Tudományegyetem Szent-Györgyi Albert Baráti Köre ez év november 25-én Békéscsabán tartotta ezévi továbbképző konferenciáját. Ez alkalommal *prof. dr. Mikó Tivadar*, Egyetemünk Orvos- és Gyógyszerésztudományi Centrumának elnöke az Egyetem Általános Orvosi Karának az országos egészségügyi rendszerben való integrációjának és további fejlődésének perspektíváit ismertette. Ezt követően *prof. dr. Lonovics János* és *prof. dr. Petri András* előadásaikban a gastrointestinális traktusnak a háziiorvosi praxisban is jelentősséggel bíró farmakoterapiás és operatív vonatkozásait taglalta. A továbbképző kurzus a Baráti Kör közgyűlésének és elnökségének ülésével zárult, amelyen a Baráti Kör soronkövetkező vezetőségválasztó ülésének, valamint annak személyi kérdéseinek megtárgyalása szerepelt.”

prof. emeritus Csillik Bertalan
a Baráti Kör elnöke

A Szegedi Tudományegyetem Szent-Györgyi Albert Baráti Köre köszönetét fejezi ki mindazoknak, akik a 2005. évi személyi jövedelmeadójuk 1%-ával támogatták az egyesületet. Az APEH 10,861 Ft-ot utalt át a Baráti Kör számlájára, amit az egyesület a működésével kapcsolatos kiadásainak fedezetéül használ. (Postai, banki eljárási díj, terem-bér, nyomda, valamint egyéb adminisztrációval kapcsolatos anyagokra.)

prof. emeritus Csillik Bertalan
a Baráti Kör elnöke

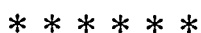
A Szegedi Tudományegyetemen nyitotta meg kapuit a Transzplantációs Alapítvány „*Árnyék és Fény*” című vándor fotókiállítása, melynek fő célja bemutatni a szervre váró és a szervátültetéssel élő emberek sorsát, illetve felhívni a figyelmet a szervadományozás fontosságára. A megnyitón beszédet tartott **prof. dr. Mikó Tivadar**, a Szent-Györgyi Albert Orvos- és Gyógyszerész-tudományi Centrum elnöke és **Szalamanov Zsuzsa**, a Transzplantációs Alapítvány elnöke.

A megnyitón elhangzott, hogy a kiállítás a lehető legteljesebb formában mutatja be a társadalom számára a szervátültetést. Megismerteti a szervre várók gondjait, de azt is, hogy a szervátültetett emberek közül sokan aktív, teljes életet élhetnek. A kiállítás egyik fő célja felhívni a figyelmet a donációk, azaz szervadományozások lehetőségére és fontosságára. A Transzplantációs Alapítvány adatai szerint Magyarországon jelenleg kb. 100 olyan kórház van, ahol a donor-gondozáshoz megfelelő intenzív ellátás létezik, mégis mindössze 55–60 kórház jelent évente donort. Egy donor akár 7 ember életét is megmentheti, szív, hasnyálmirigy, máj, két vese és két tüdőlebenszövet átültetésével.

Kitüntetés

dr. Sólyom László, a Magyar Köztársaság elnöke, a Magyar Köztársaság Érdemrend középkeresztjével tüntette ki **dr. Kádár Dezsőt**, a Torontó Egyetem farmakológus emeritus professzorát az 1956-os forradalomban és kapcsolatos eseményekben tanúsított szerepéért. Mivel az idei októberi budapesti zavargások miatt az elnök nem hagyhatta el posztját, a kitüntetést Tomaj Dénes kanadai nagykövet ünnepélyes keretek között Torontóban adta át. Kádár Dezső IV. éves gyógyszerészhallgatóként Szegeden alapító tagja volt a MEFESZ-nek, tagja az Orvosegyetemi MEFESZ-nek, vezetője az akkor alakuló gyógyszerészkar háromtagú hallgatói küldöttségének, megfogalmazója a gyógyszerészhallgatók emlékezetes 16 pontjának (Délmagyarország 1956. október 19) és tagja az Egyetemi Nemzetőrségnek. Emiatt távollétében hét év börtönre ítélték a most kitüntetett emeritus professzort.

Sífelszerelés, kölcsönzés és szerviz a SZOTE sportpályán
Tel: 57-37, mobil: 70/258-89-43.

* * * * *

Egyetemi karácsonyfabérlés

Kedves Szegediek!

Béreljenek karácsonyfát az idei ünnepre, melyet, ha az ünnep végén visszahoznak, kiültetjük a Fűvészkertbe, illetve az egyetem területének parkosítására használunk fel.

További részletekről érdeklődni az Egyetemi Ajándékboltban lehet. (SZTE TIK) Telefon: 62/546-684, e-mail: ajandekbolt@univkht.szeged.hu.

A fenyőfákat az alábbi helyen és időben vesszük vissza: 2007. január 2-4. között SZTE Egyetemi Fűvészkert (Nyitva tartás: 9-16) 2007. január 5-én az SZTE Tanulmányi és Információs Központ előtt 9-17 óráig.

Az eseményt emléktábla fogja megörökíteni a Fűvészkertben és a visszajuttatók névsorát közzé tesszük az SZTE Alma Mater honlapján: www.u-szeged.hu/almamater.

* * * * *

Olvasóink figyelmébe!

Ha cikket, információt kíván közölni, a következő e-mail címek egyikére küldheti:

barat@recof.szote.u-szeged.hu

haimaneva@t-online.hu

mdomokos@bibl.u-szeged.hu

traser@axelero.hu

Kiadja: prof. dr. Mikó Tivadar
a Szent-Györgyi Albert Orvos- és Gyógyszerész-
tudományi Centrum elnöke
Felelős szerkesztő: Tráser László
Munkatársak: Domokosné Halász Margit, Varga György
Készült: az SZTE ÁOK Nyomdájában
Vezető: Nagy János
Törzsszám: 821/2006